

POSTANOWIENIE

Dnia 10 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Aleksander Stępkowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Grzegorz Pastuszko

SSN Paweł Wojciechowski

w sprawie z protestu A. A. i J. A.

przeciwko ważności wyborów do Parlamentu Europejskiego zarządzonych na dzień 9 czerwca 2024 r.,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych 10 lipca 2024 r.,

pozostawia protest bez dalszego biegu.

Grzegorz Pastuszko Aleksander Stępkowski Paweł Wojciechowski

UZASADNIENIE

Dnia 10 czerwca 2024 r. J. A. wysłał list pocztą elektroniczną (e-mail) do R. S. i Biura KBW, w którym wskazał, że w załączeniu wysyła protest wyborczy, który dotyczy organizacji wyborów w M., utrudnienia w dostępie do lokalu wyborczego przy ul. [...].

Załącznik do listu elektronicznego był zatytułowany „PROTEST WYBORCZY”, a pod jego treścią wskazano dwie osoby z imion i nazwiska (bez podpisów własnoręcznych) – A. i J. A. (dalej: „skarżący”) bez podania ich numerów PESEL. Jako adresat protestu wyborczego poza Krajowym Biurem Wyborczym został wskazany Burmistrz Miasta M..

W proteście wyborczym wskazano, że 9 czerwca 2024 r zorganizowano w M. w godz. 9:00-12:00 IX Bieg [...]. ulicami Miasta, trasa przebiegała między innymi ulicą [...], przy której to zlokalizowano lokal wyborczy, jednak ulicę tę zamknięto na czas trwania biegu – tak więc dostęp do lokalu wyborczego był utrudniony, a dojazd samochodem niemożliwy.

Skarżący wskazali, że uważają, iż takie działania utrudniły ich prawo do wolnego, swobodnego dostępu do lokalu wyborczego i sprawnego oddania głosu.

Burmistrz Miasta M. przekazał (wysłał) 20 czerwca 2024 r. protest wyborczy do Sądu Rejonowego w Grodzisku Mazowieckim. Protest wyborczy wpłynął do Sądu Rejonowego w Grodzisku Mazowieckim 26 czerwca 2024 r.

Dnia 27 czerwca 2024 r. Sąd Rejonowy w Grodzisku Mazowieckim wysłał protest wyborczy do Sądu Najwyższego. Protest wyborczy wpłynął do Sądu Najwyższego 1 lipca 2024 r.

W swoim stanowisku w odniesieniu do protestu wyborczego Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej wniósł o pozostawienie protestu bez dalszego biegu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Na mocy art. 336 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r., poz. 2408 ze zm.; dalej: „k.wyb.”) do protestów wyborczych i postępowania w sprawie stwierdzenia ważności wyborów do Parlamentu Europejskiego stosuje się odpowiednio przepisy art. 241-246. Zgodnie z art. 241 § 1 k.wyb. protest przeciwko ważności wyborów wnosi się na piśmie do Sądu Najwyższego w terminie 7 dni od dnia ogłoszenia wyników wyborów przez Państwową Komisję Wyborczą w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, przy czym nadanie w tym terminie protestu w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe jest równoznaczne z wniesieniem go do Sądu Najwyższego. Stosownie do treści art. 242 § 1 k.wyb. Sąd Najwyższy rozpatruje protest w składzie 3 sędziów w postępowaniu nieprocesowym i w formie

postanowienia wydaje opinię w sprawie protestu. Jednocześnie, w myśl art. 243 § 1 k.wyb. Sąd Najwyższy powinien pozostawić bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą warunków formalnych.

Stosownie do brzmienia art. 241 § 3 k.wyb. wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty.

Obwieszczenie Państwowej Komisji Wyborczej o wynikach wyborów posłów do Parlamentu Europejskiego przeprowadzonych w dniu 9 czerwca 2024 r. zostało wydane 10 czerwca 2024 r. i opublikowane w Dzienniku Ustaw 10 czerwca 2024 r. pod pozycją 853. Oznacza to, że siedmiodniowy termin do wnoszenia protestów przeciwko ważności wyborów rozpoczął bieg w dniu 11 czerwca 2024 r. i upłynął z dniem 17 czerwca 2024 r.

W świetle powyższego nie sposób uznać, że termin do wniesienia protestu wyborczego został zachowany, co już samo w sobie przesądza o konieczności pozostawienia go bez dalszego biegu.

Ogólne unormowania dotyczące protestów wyborczych sformułowane zostały w Rozdziale 10 Kodeksu wyborczego. W myśl art. 82 § 1 k.wyb. protest przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony z powodu: 1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów; 2) naruszenia przepisów Kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

Na mocy art. 243 § 1 k.wyb. Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą warunków określonych w art. 241 k.wyb., podobnie jak w przypadku, gdy protest dotyczy spraw, które mogą stać się przedmiotem zaskarżenia do sądu lub do Państwowej Komisji Wyborczej przed dniem głosowania (art. 243 § 2 k.wyb.).

Zgodnie z art. 156 § 1 k.wyb. właściwe przygotowanie lokali wyborczych, należy do zadań wójta, burmistrza lub prezydenta miasta. Zadania wykonywane

w tym zakresie są zadaniami zleconymi jednostek samorządu terytorialnego. Treść pisma zatytułowanego „PROTEST WYBORCZY” wskazuje, że nie spełnia ono wymogów protestu wyborczego – skarżący nie wnoszą o stwierdzenie nieważności wyborów ani nieważności wyboru posła do Parlamentu Europejskiego, a jedynie wskazują na działania władz Miasta, które oceniają krytycznie: „Skoro o terminie wyborów do Europarlament wiadomo było od marca tj. od ogłoszenia terminu wyborów przez Prezydenta RP można było skorygować datę imprezy Bieg [...]. Poważnym błędem władz Miasta było zaakceptowanie tego terminu imprezy i nieliczenie się z prawami obywatela, czy decyzja Burmistrza była tylko pomyłką czy świadomym działaniem na rzecz utrudnienia dostępu do lokalu wyborczego ?” [pisownia oryginalna]. Właściwym adresatem do odpowiedzi na to pytanie nie jest Sąd Najwyższy.

Niezależnie od powyższego, wniesiony protest nie spełnia podstawowych wymogów protestu wyborczego, który musi być wniesiony na piśmie – niedopuszczalne jest wniesienie protestu wyborczego w formie listu elektronicznego. Protest musi spełniać wymogi określone nie tylko w Kodeksie wyborczym, ale również spełniać ogólne warunki pisma procesowego określone w art. 126 i następne k.p.c., a więc musi zawierać w szczególności oznaczenie wyborcy wnoszącego protest z podaniem jego numeru PESEL i własnoręczny podpis skarżącego (zob. art. 126 § 1 pkt 6 i § 2 pkt 2 w zw. z art. 187 § 1 w zw. z art. 511 § 1 k.p.c.), czego we wniesionym proteście wyborczym zabrakło.

Protest obarczony jest zatem brakami formalnymi niepodlegającym konwalidacji i tym samym uniemożliwiającymi nadanie mu dalszego biegu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 30 lipca 2020 r., I NSW 4414/20). Przesadza o tym również, posiadająca moc zasady prawnej uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 25 października 2023 r., I NZP 8/23, w której rozstrzygnięto, że w postępowaniu zainicjowanym protestem przeciwko ważności wyborów nie mają zastosowania przepisy art. 130 § 1-2 oraz art. 130^{1a} § 1-3 k.p.c., regulujące postępowanie naprawcze w sytuacji, kiedy pismo procesowe nie może otrzymać prawidłowego biegu wskutek niezachowania warunków formalnych.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy uznał, że protest wyborczy nie odpowiada warunkom określonym w art. 241 § 3 k.wyb., w związku z czym, na mocy art. 336 k.wyb. w zw. z art. 243 § 1 tej ustawy, należało go pozostawić go bez dalszego biegu.

Grzegorz Pastuszko Aleksander Stępkowski Paweł Wojciechowski

[SOP]

[ał]]